

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

HT 2014

Sektionen för management

Samhällsvetarprogrammet för lärande, utveckling och kommunikation

Från en kultur till en annan

En kvantitativ studie om immigranternas psykosociala upplevelser i Sverige

---

Kandidatarbete psykologi

Författare: Carlsson Da Costa, Fabiola & Lundin, Johanna

Handledare: Eisele, Per

Blekinge Institute of Technology

School of Management

Course: Bachelor of science in Psychology

Title: From one culture to another- a quantitative study of immigrant's psychosocial experiences in Sweden.

Author: Carlsson Da Costa, Fabiola & Lundin, Johanna

Tutor: Eisele, Per

Date: 2014-01-06

Abstract: Studies about acculturation has become worldwide, and the interest to study its approaches such as marginalization, integration, separation and assimilation among immigrants are in a constant growth. The aim of this study was to investigate the process of immigrant's acculturation through collective differences and contexts with the emphasis on marginalization and integration. The question was if subjective psychosocial experiences differ between integrated and marginalized immigrants in Sweden. In the empirical part, three groups with respondents (N = 43) originating from Chile, Poland and Greece were after an extensive literature review, chosen to be investigated through a quantitative method. Results showed clear differences in immigrant psychosocial factors during the process of adaptation to a new cultural context; while the main findings consisted of a lighter skin color contributing to fewer experiences of discrimination. The conclusion was that it is not completely painless for an immigrant to move from one cultural context to another.

Keywords: acculturation, marginalization, integration, immigrant, discrimination, colorism, psychosocial, culture, language, multicultural

Blekinge Tekniska Högskola

Sektionen för Management

Arbetets art: Kandidatarbete i psykologi

Titel: Från en kultur till en annan- en kvantitativ studie om immigranternas psykosociala upplevelser i Sverige.

Författare: Carlsson Da Costa, Fabiola & Lundin, Johanna

Handledare: Eisele, Per

Datum: 2014-01-06

Abstrakt: Studier kring ackulturation har blivit världsomfattande samtidigt som intresset till att studera dess strategier såsom marginalisering, integration, separation och assimilation bland immigranter är i ständig tillväxt. Syftet med denna studie var att via gruppvisa skillnader och samband undersöka immigranternas ackulturationsprocess med betoning på marginalisering och integration. Frågeställningen löd om subjektiva psykosociala upplevelser skiljer sig åt hos integrerade och marginaliserade immigranter i Sverige. I studiens empiriska del valdes efter en omfattande litteraturgranskning tre grupper med respondenter (N = 43) från Chile, Polen och Grekland att undersökas via en kvantitativ metod. Resultatet antydde på skillnader i immigranternas psykosociala faktorer under anpassningsprocessen till en ny kulturell kontext, samtidigt som ett huvudfynd utgjordes av att en ljusare hudfärg bidrar till färre upplevelser av diskriminering. Slutsatsen blev att det inte är en helt smärtfri process när en immigrant skall förflytta sig från en kulturell kontext till en annan.

Nyckelord: ackulturation, marginalisering, integration, immigrant, diskriminering, colorism, psykosocial, kultur, språk, multikulturell

Inledning

“[...] what happens to individuals who have developed in one cultural context when they attempt to re-establish their lives in another one?” (Berry, 1997, s. 1).

Miljoner människor emigrerar varje år till andra länder på grund av osäkerhet, trygghetsaspekter och skillnader i levnadsstandard. Även i Sverige har antalet immigranter ökat markant, *“[...] mellan 2000 och 2011 ökade antalet personer med utländsk bakgrund med 569 000”* (Arnstberg & Sandelin, 2013, s. 89; Ramdhonee & Bhowon, 2012).

Enligt statistik från Migrationsverket (2014) beviljades under åren 1980-2013 dessutom totalt 1 757 565 uppehållstillstånd innefattandes såväl arbetsmarknadstillstånd som kvotflyktingar och studenter. Detta innebär att individer från olika bakgrunder skall leva tillsammans i samhällen kantat av mångfald, vilket anses vara något som formar kulturella grupper som inte ses som likvärdiga i varken numerisk, ekonomisk eller politisk styrka. (Berry, 1997; Ramdhonee & Bhowon, 2012).

USA, Canada och Australien klassas som länder, vilka under en längre tid haft en mer permanent invandring. I dessa länder har en flytt från en ideologi av *"melting pot"* (assimilation) till en multikulturell ideologi skett, vilken innebär en acceptans för kulturell, religiös och språkmässig mångfald samt en större betoning på integrationsaspekter (Ramdhonee & Bhowon, 2012). Detta väckte intresse till att studera hur situationen ser ut i Sverige och vad tidigare forskning visar inom ämnet kring immigranternas individuella psykosociala upplevelser och förloppet av att förflytta sig från en kultur till en annan.

Tidigare Forskning

Processen av kulturell och psykologisk förändring följt av ett möte mellan olika kulturer kallas ackulturation (Sam & Berry, 2010). Detta begrepp lyftes för första gången fram år 1936 av antropologisterna Robert Redfield, Ralph Linton och Melville J Herskovits. *"Acculturation comprehends those phenomena which result when groups of individuals having different cultures come into continuous first-hand contact with subsequent changes in the original culture patterns of either or both groups"* (s. 149).

Psykologen John Berry (1997) som även ses som en av frontfigurerna till begreppet ackulturation har i tidigare forskning framhävt att livet i den gamla kulturen inte helt kan förbises när individen emigrerar till en ny kultur. Psykologin som tvärkulturell vetenskap har tillika påvisat betydelsefulla länkar mellan den kulturella kontexten och individens beteendeutveckling, samt att individer på ett övergripande plan betar sig på ett sätt som korresponderar med såväl kulturella influenser som förväntningar. Därjämte har den tvärkulturella psykologin i ökad mängd undersökt vad som sker med individen när denne är utvecklad i en kulturell kontext och sedan skall återupprätta sitt liv i en ny kontext (Berry, Poortinga, Segall & Dasen, 1992, se Berry, 1997).

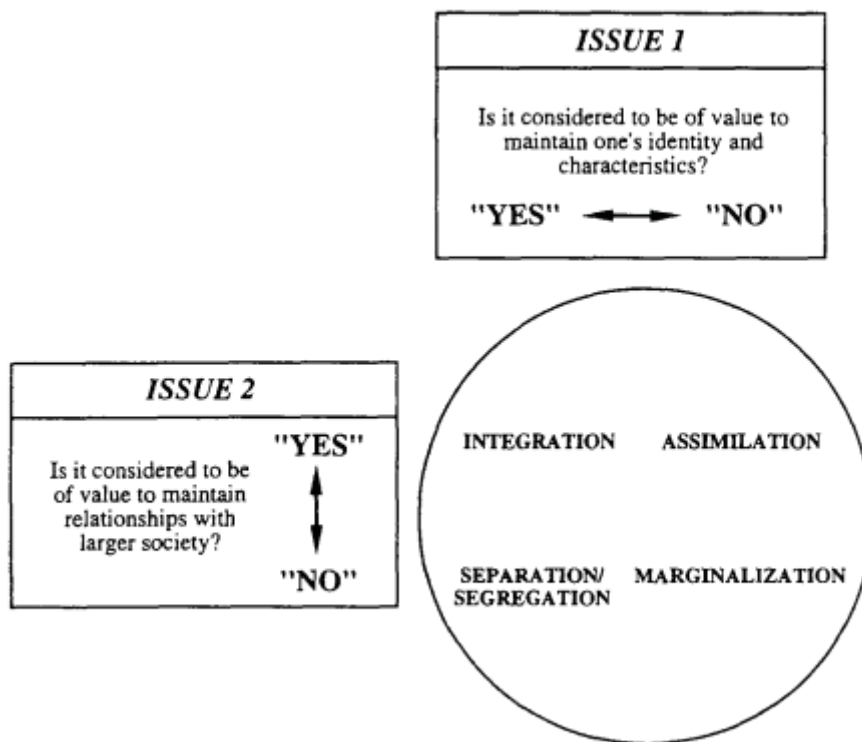
Berry (1997) påpekar att den ackulturella processen varierar något baserat på individuella faktorer såsom sociala och personliga egenskaper, vilka uppehålls tydligt såväl i det ursprungliga samhället som i samhället individen bosätter sig i. Tillika bör de kulturella grupperna och dess medlemmar i samtliga mångkulturella samhällen enligt Berry (1997) hanteras med frågan om hur de skall ackultureras.

Graves (1967, se Berry, 1997) har i tidigare forskning framhävt distinkta skillnader mellan ackulturation som ett kollektivt eller ett gruppbaserat fenomen och psykologisk ackulturation. Det förstnämnda visar på att ackulturationen medför förändring i gruppens kultur, medan det sistnämnda visar på att ackulturation är en förändring i individens psykologiska processer.

Enligt Berry (1997) har psykologisk ackulturation visat betydelsefulla länkar mellan kulturella kontexter och beteendemässig utveckling i immigranternas ackulturationsprocess. Begreppet psykologisk ackulturation består av en process varmed varje individ genomgår en kulturell förändring, vilket innebär kontinuerlig kontakt med en annan kultur. Dessa förändringar kring immigration kan innefatta en serie av psykologiska faktorer vilka ofta anses unika för varje upplevd situation i relation till ackulturation.

Fenomenet ackulturation har nu enligt forskning gått från att vara endimensionellt till att bli tvådimensionellt. Den endimensionella modellen av ackulturation har inneburit att individer tagit avstånd från den egna kulturen för att anpassa sig helt till värdlandets kultur. Nyare studier har dock påvisat att individer i själva verket är kapabla till att behålla den egna kulturen samtidigt som en anpassning till den nya kulturen sker, det vill säga en tvådimensionell modell av ackulturation (Sam & Berry, 2010).

Den mest kända tvådimensionella ackulturationsmodellen är modellen skapad av John Berry, där fyra variationer (strategier) har noterats. Dessa fyra strategier benämns som integration, separation, assimilation och marginalisering (Ramdhonee & Bhowon, 2012; Sam & Berry, 2010).

Figur 1 Berrys (1997) modell om ackulturation och dess strategier

Tidigare forskning påvisar distinkta skillnader i individers ackultureringsprocess, men det finns enligt Sam & Berry (2010) samband mellan hur individer ackultureras och hur väl anpassning till den nya kulturen upplevs. Ofta sker den assimilativa processen bättre bland individer som också integreras, det vill säga när engagemang till såväl den egna kulturen som till det större samhället sker. Detta i relation till en process där individer enbart ackultureras till antingen den ena kulturen eller den andra, vilket då innebär total assimilering eller separation.

I relation till integration, assimilation, separation och marginalisering så talar Berry (1974; 1980, se Sam & Berry, 2010) om två områden i hur människor ackultureras. Den första är nivån av den egna kulturen som människor önskar behålla och den andra är nivån av önskan till att ha kontakt med gruppen som inte tillhör den egna samt kontakten med dessa individer i det vardagliga samhällsliga livet. Hur balans mellan dessa två nivåer skapas bidrar således

enligt den tidigare forskningen till nivån av integration, assimilation, separation och marginalisering.

Berry (1997) påpekar tillika att ackulturationsprocessen i verkligheten ofta tenderar att orsaka förändringar utifrån individens egna aktiva handlingar i mötet med värdkulturen. Genom tät och ihållande kontakt med den nya värdkulturen får individerna en ömsesidig utväxling och omtolkning av den kulturella kontexten. Om utväxling och omtolkning av den kulturella kontexten upplevs som påfrestande, kan den leda till marginalisering (negativ strategi av ackulturation) istället för integration (positiv strategi av ackulturation).

Inom psykologisk ackulturation innebär integration enligt forskning en strategi där individen närmar sig värdsamhället, har daglig kontakt med andra grupper, samtidigt som intresset till att bevara den egna kulturen finns kvar (Berry, 1997).

Berry (1997) framhäver att en fungerande integrationsstrategi kräver ett samhälle som allredan är utpräglat av mångkulturalitet, det vill säga där vissa psykologiska förutsättningar redan är etablerade och kan ses som socialt organiserade principer. För att dessa förutsättningar skall fungera krävs således att värdkulturen redan har en erkänd grad av acceptans till individer samt till existerande inre likheter och olikheter.

Tillika har starka samband mellan integration, psykiska faktorer och de sociala aspekterna av individens utveckling och det egna "jaget" i den nya kulturen noterats (Vazquez, 2014).

Dona och Berry (1994) har även i tidigare forskning observerat att immigranterna, genom att välja integration som strategi, blir en del av den nya kulturen samtidigt som den egna kulturella identiteten bevaras.

Därjämte krävs det en låg nivå av fördomar, det vill säga lägsta möjliga grad av etnocentrism, rasism och diskriminering, samt positiva attityder gentemot andra grupper där identifikation med medmänniskorna ses som likartad. I de fall där interaktionen försvåras av rasism och diskriminering har det noterats en mer tydlig konstruktion av labila identiteter hos individer, vilket enligt Berry (1997) kan orsaka framstående splittringar mellan grupperna och således förvärra ackulturationsprocessen.

Det som enligt tidigare forskning kan bidra till positiv ackulturation är motståndskraft. Detta visade sig i en studie genomförd i Australien, som har immigranter från över 200 olika länder. Khawaja, Moiscu och Ramirez (2014) undersökte i studien immigranter, flyktingars och studenters kulturella och språkmässiga olikheter i en ackulturationsprocess. Trots markanta skillnader dessa tre grupper emellan, upplever samtliga anpassningsrelaterade svårigheter i det

nya samhället och till den nya kulturen. Likaledes delas slutpunkten om ett mer förnämligt liv av såväl immigranterna som flyktingarna och studenterna (Berry, 1997; Khawaja et al., 2014). Studien visade att motståndskraft var en framstående bidragande faktor till positiv ackulturation och utpekades som individens förmåga att effektivt hantera signifikanta stressorer eller negativa och hotfulla situationer (Zautra, Hall, & Murray, 2010, se Khawaja et al., 2014). Enligt författarna innefattar motståndskraft en förmåga att återgå till ett tidigare stadium av normalt beteende, eller att använda sig av personlig styrka och handlingsätt för att undvika negativa effekter av motgångar.

Som strategi och begrepp ses marginalisering enligt tidigare forskning som ett bristfällande intresse till att upprätthålla den egna kulturen, ofta på grund av att individen påtvingats något som kan ses som en kulturell förlust. Detta kan medföra att intresset för kontakt och relationsskapande till och med den nya kulturen kan bli bristfälligt, ofta orsakat av psykosociala skäl som exkludering eller diskriminering (Berry, 1997; Sam & Berry, 2010).

Berry (1997) belyser marginaliseringens innebörd likt ett invecklat förlopp som kan uppstå både utifrån och inifrån. Detta grundar sig i att individen dels ges lite utrymme till att fasthålla den egna kulturen, och dels får små integrationsmässiga möjligheter till den nya värdkulturen. Marginalisering är enligt forskning dessutom sällan något som en individ själv väljer, utan den beror på en rad av olika förutsättningar som kan leda till att immigranterna hamnar utanför samhällets normer.

Negativa stereotyper om människor kan tillsammans med fördomar även enligt tidigare studier påverka sammanhållningen och integrationen i värdkulturen. Här bidrar de etniska och religiösa föreställningarna kring immigranternas bakgrund till skapandet av gruppindelningar om vad som ses som normalt och annorlunda, vilket således kan leda till stereotypisering och utgöra en orsak till marginalisering (Berry, 1997).

Marginaliseringsprocessen utgör att ett stort antal immigranter hamnar i socialt utanförskap, vilket försämrar dessa individers ackulturationsprocess och kan orsaka drastiska och negativa konsekvenser inte enbart för immigranterna utan även för samhället. Tillika kan press om att behöva anpassa sig till det nya samhället leda till inte bara känslor av marginalisering, utan även ökad ångest, förvirring, depression, avvikande beteenden och psykosomatiska symtom (Case & Hunter, 2012; Ramdhoney & Bhowon, 2012).

Tidigare forskning har följaktligen lyft fram en rad olika faktorer som kan påverka immigranternas ackulturationsprocess, såsom kategorisering av grupper på grund av etnicitet. Forskningen av Vazquez (2014) har påvisat att såväl etnicitet som språk bidrar till hur individer från en kultur betar sig, och hur den andra kulturen såväl uppfattar som behandlar dessa individer. Dessa komponenter kan tillsammans orsaka såväl diskriminering som en försämring av individens ackulturationsprocess i den nya kulturella kontexten.

Vazquez (2014) lyfter fram begreppet "*colorism*" (Maddox & Gray, 2002, se Vazquez, 2014, s. 439) det vill säga att en ljusare hudfärg korrelerar med färre upplevelser av diskriminering. Forskaren framhäver att det mest intressanta med *colorism* anses vara att olika undersökningar har påvisat fenomenets framträdande i ras eller etniska minoritetsgrupper.

Diskriminering på grund av hudfärg byggs utifrån olika kontexter, dels genom socialisering och personliga erfarenheter och dels genom politisk historia i den dominerande kulturen.

Vad beträffar språket som bidragande komponent till ackulturationsprocessen så hävdar Vasquez (2014) att individens etniska identitet och ackulturation är en dynamisk process som är socialt konstruerad och där samtalet är influerat av språket. Vid mötet med en ny kultur är språket således ett viktigt verktyg. Om detta verktyg inte fungerar, så fungerar inte mötet dessemellan. Att byta språk kan leda till att immigranternas världsbilder och identitet omvandlas och det blir svårare att anpassa sig till den nya kulturen. Detta kan i sin tur leda till diskriminering.

Även de individuella psykosociala faktorerna framhävs enligt tidigare forskning som särdeles betydelsefulla då en immigrant, när denne anländer till ett nytt land, kommer med såväl kulturella som psykologiska värderingar till ett samhälle som därjämte allaredan innehar värderingar. Detta medför att ingendera av de kulturella grupperna som möts förblir oförändrade, då förloppet ses som en tvåvägskommunikation följt av handlingar när kontakten ägt rum. Utbytet av kulturella drag mellan två kulturer ses som avgörande vid en ackulturationsprocess, vilket medför att brister i denna utbytesprocess kan påverka immigranternas anpassning till den nya kulturen. Specifika psykosociala komponenter som har identifierats som bidragande grunder till hur individer anpassar sig till det nya samhället är bland andra ålder och hög utbildning. Personer som går grundskolan i det nya landet eller som är högutbildade från sitt eget hemland upplever ofta en mer positiv anpassning till den nya kulturen. Andra psykosociala faktorer som inverkar är psykologiskt välbefinnande i relation till sociala kontakter såväl i det nya samhället, som bibehållen kontakt med vänner och familj i det gamla hemlandet. Något som enligt tidigare forskning även anses påverka är de inre förväntningar som immigranterna har, och som sätts i relation till höga krav från det

nya samhället. Om de immigrerade individerna som resultat av anpassning upplever för höga krav, en förlust av den egna kulturella identiteten samtidigt som rasism och diskriminering från det nya, dominanta samhället upplevs, medför det såväl inre som yttre sociala konflikter (Berry, 1997; Sam & Berry, 2010; Tummala-Narra, 2014; Vazquez, 2014).

Integration och marginalisering

Utgångspunkten till den nu genomförda studien hade startpunkt i forskning genomförd av Karishma Ramdhonee och Uma Bhowon (2012), som undersökt 76 förstagenerationsimmigranter, vilka gift sig över gränserna och immigrerat till Mauritius. Studien fokuserade på marginalisering och integration som ackulturationsstrategi, men även på ackulturativ stress i relation till de fem personlighetstyperna.

I den genomförda studien använde forskarna en femgradig skala och frågor skapade av John Berry. Immigranter som enligt skalan besvarade flest frågor under 3 var marginaliserade och immigranter som besvarade mer över 3 var integrerade. Resultatet visade bland annat signifikanta effekter på etnicitet i relation till marginalisering, äktenskapligt status på integration och utbildning på integration. Ickesignifikanta effekter som noterades var på variablerna ålder, år i landet och ockupation i relation till ackulturella strategier och stress. Tillika visade det sig att individer som hade högst stress var sammankopplade till kulturell isolering och diskriminering och att språkmässiga kunskaper var sammankopplade till en lägre nivå av stress.

Problemställning

Mönstret om att integration ses som den bästa strategin och marginalisering som den sämsta strategin under ackulturation har dykt upp i sånär varje studie om ackulturation, vilket då kan representera alla grupper som skall ackultureras. Tillika har studier om ackulturation numer blivit världsomfattande, vilket medför att intresset för området ej enbart finns hos akademiker utan även hos regeringar, beslutsfattare, immigranter och samhället. För att kunna bemöta immigrerade individer med värdighet och underlätta anpassningen till den nya kulturen, anses det betydelsefullt att undersöka hur en process av ackulturation i det svenska samhället fungerar (Berry, 1997; Ramdhonee & Bhowon, 2012).

Syfte och frågeställning

Studiens syfte är att via gruppvisa skillnader och samband undersöka immigranternas ackulturationsprocess med betoning på marginalisering och integration. Utifrån syftet formulerades följande frågeställning: Skiljer sig subjektiva psykosociala upplevelser åt hos integrerade och marginaliserade immigranter i Sverige?

Metod

Undersökningsdeltagare

Respondenterna (n = 43) utgjordes av individer med ursprung från Chile (N=10, 23,3%), Grekland (N=20, 46,5%) och Polen (N= 13, 30,2%). Av dessa var 16 män (37,2 %) och 27 kvinnor (62,8 %). Medelåldern för respondenterna var 46,98 år.

Urvalet genomfördes för att kunna jämföra gruppvisa svar men även för att tidigare studier till stor utsträckning undersökt olika nationaliteter i ackulturationsprocessen. En avgränsning i antalet nationaliteter valdes i studien att maximeras till tre för att smälta av området och säkerställa att undersökningen baserades på enbart immigranter och inte till exempel flyktingar som flytt från våld och krig (Berry, J. W., Kim, U., Power, S., Young, M., & Bujaki, M, 1989; Khawaja et al., 2014; Ramdhoney & Bhowon, 2012).

Material

Materialet bestod av en webb - baserad enkät som innefattade 27 frågor och var uppdelad i två delar. Den första delen lyfte fram demografiska data samt olika bakgrundsfrågor och möjliga skensamband såsom exempelvis kön, ålder, civilstånd samt frågor om diskriminering, utbildning i hemlandet, samt om respondenterna hade gått någon kurs i svenska. Den andra delen av enkäten togs från John Berrys (personlig kommunikation, 26 november, 2014) ackulturationsmodell, där en Likert - skala användes med värden från 0 till 5. 0 motsvarade i skalan ”instämmer inte alls ”och 5 ”instämmer helt”. Detta för att mäta om respondenternas svar lutade mer åt marginalisering eller integration. Frågorna 1-7 mätte integration och marginalisering på det sättet att de respondenter som svarade under tre på frågan visade på

effekter av marginalisering, medan ett svar på över tre antydde på integration. Resterande frågor var omvända, med vilket menas att ett svar på under tre visade på integration medan ett svar på över tre påvisade marginalisering. Enkätfrågorna konstruerades även med hänsyn till att respondenternas språknivå kunde variera. Enkäten testades avslutningsvis på tre personer för att säkerställa att svarandet kunde genomföras såväl på mobiltelefon, surfplatta och dator. För fullständig enkät, se bilaga 2.

Procedur

För att uppnå studiens syfte utvecklades sålunda en webb-baserad enkät i Google Drive (2014) i förhållande till forskningsmålet. Det första steget kring enkätens konstruktion var att identifiera ett mätinstrument som kunde mäta immigranternas ackulturationsprocess. Sökandet, vilket kontinuerligt pågick under litteraturgranskningen, ledde till direktkontakt med personen och forskaren som utvecklat den tidigare nämnda ackulturationsmodellen, vilket integration och marginalisering stod under. Det vill säga mannen som ses som en av huvudgrundarna av begreppet ackulturation, John Berry. Kontakten med John Berry togs via e-post och resulterade i ett svar där Berry med hjälp av två bilagor gav rådgivning inför studien och bifogade frågor att använda för att mäta marginalisering och integration.

För att nå målet med studien användes således "*The general acculturation attitude scale*" (Berry et al., 1989), vilket är en såväl reliabilitets-, som validitetstestad skala och har använts i studier där immigranternas ackulturativa process står i fokus.

J. Berry (personlig kommunikation, 26 november, 2014) påpekade att det i varje studie som undersöker immigranternas ackulturationsprocess, bör tas hänsyn till att mätinstrumenten skall vara anpassade till det kulturella sammanhang som ska studeras. Då marginalisering och integration är det som ämnades mätas, konstruerades enkäten med det i åtanke.

Proceduren kring den empiriska undersökningen påbörjades med att via sökmotoren Google finna nationella riksförbund för respektive nationalitet. Tre riksförbund kontaktades därefter: det Grekiska Riksförbundet, det Polska Riksförbundet och det Chilenska Riksförbundet. Manus till såväl muntlig som skriftlig kontakt för e-post skapades därefter för att kunna säkerställa att samtliga riksföreningar och respondenter tilldelades samma information. Manusen innehöll såväl en presentation av forskarna, som information om att immigranternas upplevelser i Sverige ämnades undersökas. Det grekiska och polska riksförbundet kontaktades via telefon, medan telefonnummer för det chilenska riksförbundet ej gick att finna och kontakten där således skedde via e-post. Syftet med kontakten var att finna nyckelpersoner,

vilka via e-post sedan skulle motta enkäten och vidarebefordra den till förbundens medlemmar.

Enkäten delades även ut via sociala medier som Facebook för att nå ut till vänner och bekanta, vilka uppmuntrades vidaredelning med syftet att uppnå en mer framstående svarfrekvens. Ett betydande antal e-postmeddelanden med länken till enkäten skickades även via Facebook till andra kulturföreningar såsom den "Grekiska Föreningen i Helsingborg" och "Casa Chile En Estocolmo", detta för att öka det låga svarsdeltagandet. Likadeles delades länken till enkäten via forumet Familjeliv, och underkategorin "efterlysning-media".

Etiska överväganden

Då samtliga respondenter i enkätundersökningen behöll sin anonymitet i besvarandet av frågorna anses etiklagen (2004, se Ejlertsson, 2011) ha följts till respektive punkt. Tillika följdes vetenskapsrådets forskningsetiska principer via ett följebrev (se bilaga 1) för att säkerställa att respondenterna nåddes av samtliga punkter: Informationskravet, vilket består av att informera om undersökningens syfte och att deltagandet var frivilligt. Det sistnämnda säkrades även genom att enkäten ej innehöll några obligatoriska frågor, för att informanterna ej skulle känna sig påtvingade att besvara någon fråga som eventuellt kunde kännas antingen för svår eller påtvingad. Samtyckeskravet, vilket innebär att respondenterna själva fått fatta beslut om huruvida enkäten skall besvaras eller ej. Konfidentialitetskravet, att varken undersökningens ansvariga eller någon utomstående kan identifiera de personer som deltagit i undersökningen, samt nyttjandekravet, vilket innebar att uppgifterna som erhållits enbart var avsedda för att besvara studiens syfte (Ejlertsson, 2011).

Resultat

Antalet respondenter som enligt skalan kan ses som helt integrerade var 23 (53,5 %) och antalet respondenter som angav fler än två svar på frågor om marginalisering var 20 (46,5 %).

Korrelationsvärdena redovisas enligt Cohens (1988, se Borg & Westerlund, 2012) riktlinjer där "[...] $r=0,10$ för ett svagt samband och en korrelation på $r=0,50$ är ett starkt samband" (s.146). Konfidensintervallen 95 % och signifikansnivån $\alpha= 0,05$ på samtliga test (Brace, Kemp & Snelgar, 2012).

Chi Square, χ^2

För att se om det fanns skillnad mellan grupperna n=1 man och n=2 kvinna vad beträffar frågan om respondenterna blivit diskriminerade, genomfördes ett Chi Square-test.

Resultatet visade att 9 män uppgav sig blivit diskriminerade och 6 att de inte blivit diskriminerade. Av kvinnorna svarade 7 att de blivit diskriminerade och 20 att de inte blivit diskriminerade. Resultatet är signifikant till 95 % då $\alpha = 0,02$ och $p < .05$.

χ^2 -värdet= 1 och det kritiska värdet= 3,84 (Se Borg & Westerlund, 2012, s. 540).

Tabell 1. Visar fördelningen av kön på frågan om respondenterna blivit diskriminerade.

Diskriminerad	Man	Kvinna	Total
Ja	9	7	16
Nej	6	20	26
Total	15	27	42

Likaledes genomfördes ett Chi-Square-test mellan de olika nationaliteterna för att se om det fanns några skillnader grupperna emellan vad beträffar härkomstland.

Resultatet visade på en signifikant skillnad de tre nationaliteterna emellan då $\alpha = 0,008$ och $p < .05$.

χ^2 värdet= 2 och det kritiska värdet= 5,99 (se Borg & Westerlund, 2012, s. 540).

Tabell 2. Visar fördelningen mellan de olika nationaliteterna på frågan om diskriminering.

Diskriminerad	Ja	Nej	Total
Chile	7	3	10
Grekland	8	11	19
Polen	1	12	13
Total	16	26	42

Ett Chi-Square- test genomfördes även mellan grupperna n1= integrerade och n2= marginaliserade för att se om det fanns skillnad grupperna emellan vad beträffar frågan om diskriminering. Resultatet visade att 6 av de integrerade uppgav sig blivit diskriminerade. Motsvarande siffra hos gruppen av marginaliserade var 10. Resultatet är ej signifikant då $\alpha=0,1$ och $p>.05$.

Kruskal-Wallis

För att testa skillnader mellan fler än en oberoende variabel (x = landet som respondenten kommer från) och olika psykosociala upplevelser genomfördes Kruskal-Wallis-tester då insamlad data ej var normalfördelad.

Resultatet visade att det finns en signifikant skillnad mellan oberoende variabel x = härkomstland och beroende variabel y = frågan om respondenten blivit diskriminerad. $Md=2$. Resultatet är signifikant då $f(2)=$; $x^2=9,3$; $P: .009$.

Förutom skillnader mellan härkomstland och frågan om diskriminering noterades att det finns signifikanta skillnader i upplevelserna av att svenska traditioner ansågs lika viktiga som traditioner från respondenternas hemland ($Md=4$; $f(2)=$; $x^2=6,7$; $P: .003$).

Tillika noterades det att ej finns skillnader i hur respondenterna från de olika nationaliteterna upplevde höga krav från samhället vad beträffar exempelvis pressen om att lära sig svenska snabbt ($Md=1$; $f(2)=$; $x^2=5,6$; $P: .006$).

Spearman's rangkorrelationskoefficient, r_s

För att undersöka möjliga samband mellan marginalisering, integration och psykosociala upplevelser genomfördes Spearman's rangkorrelationskoefficient.

I påståendet om diskriminering visade resultatet ett starkt samband, $r_s=0,6$ mellan marginalisering och diskriminering. Resultatet var signifikant då $\alpha=0,01$ och $p<.05$.

Marginalisering korrelerade i sin tur negativt, $r_s= -0,1$ med frågan om tiden då respondenten bott i landet. Resultatet är dock ej signifikant då $\alpha=0,1$ och $p>.05$. Inte heller noterades något

signifikant samband mellan integration och tiden då respondenten bott i landet då $r_s = 0,06$, $\alpha = 0,6$ och $p > .05$.

Det erhållna resultatet visade dock på ett starkt signifikant samband mellan marginalisering och påståendet om att inte känna sig hemma varken i Sverige eller i sitt hemland då $r_s = 0,6$, $\alpha = 0,01$ och $p < .05$. Däremot fanns inget samband mellan samma påstående och integration, då $r_s = -0,6$, $\alpha = 0,01$ och $p < .05$.

När det gäller påståendet om att känna höga krav från det svenska samhället så fanns ett starkt signifikant samband mellan höga krav och marginalisering. Resultatet är signifikant då $r_s = 0,7$, $\alpha = 0,01$ och $p < .05$.

Höga krav korrelerade istället signifikant negativt med integration då $r_s = -0,7$, $\alpha = 0,01$ och $p < .05$.

Det fanns även ett starkt signifikant samband mellan marginalisering och att inte känna sig som varken svensk eller invandrare då $r_s = 0,6$, $\alpha = 0,01$ och $p < .05$.

Integration korrelerade negativt med samma påstående då $r_s = -0,6$, $\alpha = 0,01$ och $p < .05$.

Utbildning från hemlandet korrelerade i sin tur negativt med frågan om diskriminering, Resultatet är signifikant då $r_s = -0,3$, $\alpha = 0,04$ och $p < .05$.

Det fanns däremot inga signifikanta samband mellan diskriminering, sociala kontakter i det nya hemlandet och bibehållen kontakt med vänner från ursprungslandet då $r_s = -0,02$, $\alpha = 0,9$ och $p > .05$

Nämnas bör även att det inte fanns starka samband mellan marginalisering och att varken känna sig accepterad av svenskar eller andra immigranter ($r_s = 0,3$, $\alpha = 0,01$ och $p < .05$).

Integration korrelerade i sin tur negativt med påståendet om att det är lika viktigt att lära sig svenska samtidigt som det egna språket behålls. Resultatet är dock ej signifikant då $r_s = -0,1$, $\alpha = 0,3$ och $p > .05$.

När det gäller bibehållen kontakt med den egna kulturen och vänner från den nya kulturen fanns det avslutningsvis inget samband till marginalisering ($r_s = -0,3$, $\alpha = 0,01$ och $p < .05$) och enbart ett svagt icke-signifikant samband till integration ($r_s = 0,2$, $\alpha = 0,06$ och $p > .05$).

Diskussion

Resultatdiskussion

Studiens syfte var att via gruppvisa skillnader och samband undersöka immigranternas ackulturationsprocess med betoning på marginalisering och integration. I frågeställningen söktes i sin tur svar på frågan om subjektiva psykosociala upplevelser skiljer sig åt hos integrerade och marginaliserade immigranter i Sverige.

Tidigare studier har påvisat att den kultur som individen härstammar från inte helt kan uteslutas när immigranten flyttar till ett annat land och en annan kultur (Berry, 1997).

Det nu erhållna resultatet ger belägg för vikten av att utesluta en fullständig marginalisering när anpassning till ett nytt land skall ske. Forskning som genomförts tidigare har tillika framhävt olika psykosociala faktorer som anseende i relation till immigranternas ackulturationsprocess, vilket visade sig stämma på några av sambandsundersökningarna. Exempelvis noterades samband mellan psykosociala faktorer såsom att inte känna sig hemma varken i Sverige eller i sitt hemland och frågan om marginalisering, samt att känna höga krav från samhället och att uppleva marginalisering.

Det fanns även samband mellan förlust av kulturell identitet samt diskriminering och marginalisering, vilket även går i linje med tidigare forskning, som tillika har påvisat att ihållande kontakt med den nya kulturella kontexten bidrar till en ömsesidig anpassning och ett samarbete båda parterna emellan. Det erhållna resultatet visade varken på något samband mellan tidsperioden som respondenterna bott i landet och integration eller marginalisering, vilket då ej är i linje med tidigare forskning.

Därtill fanns inga skillnader mellan den integrerade gruppen och den marginaliserade gruppen när det gäller frågan om diskriminering, vilket även det går emot tidigare studier.

Skillnader noterades dock mellan de olika nationaliteterna vad beträffar frågan om diskriminering. I det genomförda Chi-Square testet visade det sig att fler personer med ursprung från Chile och Grekland hade blivit diskriminerade, medan enbart *en* respondent från Polen hade upplevt diskriminering. Resultatet kan indikera på begreppet "colorism" som Vazquez (2014) talar om. Det vill säga att tidigare studier visat att hudfärgen påverkar den ackulturationsprocessen och att en ljusare hudfärg bidrar till färre upplevelser relaterade till diskriminering.

Tidigare forskning har även visat att personer som har utbildning från det egna hemlandet ofta upplever en mer positiv anpassning till den nya kulturen, vilket även det erhållna resultatet

påvisade då utbildning i sambandsundersökningen korrelerade negativt med frågor om diskriminering. Andra inverkanse psykosociala faktorer som sociala kontakter i det nya samhället och bibehållen kontakt med vänner i det gamla hemlandet korrelerade även det negativt med frågan om diskriminering, vilket tillika går i linje med tidigare studier även om resultatet visade sig vara icke-signifikant.

Det erhållna resultatet indikerar därjämte på vad tidigare forskning påvisat om att när respondenterna engagerat sig såväl i den egna kulturen som i det större samhället har det medfört dels integration och dels en viss assimilation. Detta på grund av att över hälften av immigranterna som besvarade enkäten var 100 % integrerade. Som jämförelse kan påpekas att det ej fanns något som tydde på en fullständig marginalisering hos någon av respondenterna.

I linje med tidigare forskning verkar de språkmässiga faktorerna även ha påverkat den ackulturativa processen bland immigranterna som besvarade enkäten, då samtliga behärskade det svenska språket och resultatet således visade på en mer betydande mängd integrerade. Behärskar individen ej språket så fungerar ej mötet mellan kulturerna, vilket även kan ha bidragit till det större antalet integrerade och ett resonemang om huruvida språkmässiga brister kan ha bidragit till mindre procent av marginaliserade individer (Vazquez, 2014).

Allmän diskussion

Resultatet från den nu genomförda studien har påvisat en rad olika samband som bakomliggande orsaker till immigranternas ackulturationsprocess med betoning på marginalisering och integration. Anmärkas bör däremot att ett flertal respondenter som deltog i studien, visade redan etablerad tillhörighetskänsla till både Sverige och det land de ursprungligen kommer från, det vill säga att respondenterna identifierade sig med värdkulturen. Om balans finns mellan tillhörighetskänsla och värdkulturen kan detta enligt Berry (1997) påverka ackulturationsprocessen på ett positivt sätt. Tillika finns krav på en fungerande integrationsstrategi i det mångkulturella samhället, där de psykosociala faktorerna allredan är erkända och systematiska. Detta kan kopplas till det faktum att 23 av 43 individer som deltog i denna studie och som hade levt längst i Sverige visade sig vara integrerade till den nya värdkulturen, vilket i sin tur påvisar att Sverige har de goda förutsättningar som behövs vid immigranternas ackulturationsprocess.

Däremot har ett flertal respondenter uppgivit sig blivit diskriminerade och orsaken till detta kan bero på en rad olika faktorer från det omgivande samhället, exempelvis stigmatisering på grund av hudfärg och fördomar (Vazquez, 2014). För att övervinna dessa samhällsliga konflikter bör värdkulturen enligt Sam och Berry (2010) använda sig av olika resurser som kan hjälpa immigranternas förmåga att klara av kulturella övergångar. Att förändra samhällets beteendemässiga tänkande där kategoriseringen av människor på grund av hudfärg, etnicitet och religion sker (Berry, 1997) kan vara en början, men hur denna förändring kan sättas i praktiken, är en annan fråga.

Avslutningsvis var motståndskraft inget som undersöktes i denna studie, men om motståndskraften utpekas som en förmåga att effektivt hantera signifikanta stressorer eller negativa och hotfulla situationer, så kan poneras över i hur stor utsträckning respondenternas motståndskraft rätteligen bidragit till de integrationsmässiga aspekterna (Natura, Hall, & Murray, 2010, se Khawaja et al., 2014).

Metoddiskussion

Enkätundersökningar kan många gånger orsaka ett stort externt bortfall, vilket gör att generaliserbarheten för studien minskar på grund av såväl bortfallet som i korrelationsmanhang. Svårigheten med att utföra en enkätundersökning som är webb-baserad är även att deltagandet byggs på ”[...] *volunteer bias*” (Cohen, Manion & Morrison, 2011, s. 407), det vill säga svarens bortfall, vilket på sätt och vis kan påverka resultatets kännetecknande, eftersom detta kräver både vilja och tid från respondenternas sida. “*En annan nackdel med enkätundersökningar är att risken för missförstånd ökar*” (Eliasson, 2012, s. 29). Denna aspekt kan förstärkas av faktumet att samtliga undersökningsdeltagare hade ett annat modersmål än svenska, vilket kan ha orsakat ytterligare missförstånd eller ovilja till att besvara enkäten, samt en reflektion över att undersökningen kunde ha genomförts på samtliga respondenters egna modersmål för att säkerställa en större mängd svaranden och en självsäkerhet i att besvara en enkät på det egna språket.

Det kan även vara svårt att bedöma om respondenterna övervärderar respektive undervärderar sina attityder och beteende vid besvarade av enkäten (Cohen et al., 2011). En annan aspekt kan vara begränsandet av antalet nationaliteter till de tre som nu valdes, samt en ponering om fler nationaliteter eller en gränslös studie där migration oavsett skäl (flykt, studier, arbete) hade kunnat leda till mer omfattande resultat av intresse och fler respondenter.

Slutligen hade en mixed methods-undersökning varit relevant för att med en kvalitativ metod och strukturerade intervjuer följa upp den kvantitativa undersökningen och höra några respondenters egna ord om hur ackulturationsprocessen upplevts i Sverige.

Slutsatser och huvudfynd

Då Berry (1997) framhäver att immigranter ej kan bortse helt från den egna kulturen när en anpassning till en ny kultur skall ske, så ses en av slutsatserna att det inte är en helt smärtfri process att förflyttas från en kulturell kontext till en annan. Detta framförallt i relation till de upplevda höga kraven om integration som ställs från samhället.

Det som framstod som ett påfallande intressant fynd i den nu genomförda studien var det som benämns som colorism, det vill säga att personer med ljusare hudfärg ej upplever diskriminering till samma grad som personer som härstammar från länder där hudfärgen är något mörkare. Detta kan vara en följd av det som tidigare forskning framhäver som positiva attityder gentemot något som individerna i värdkulturen kan identifiera sig med. Alltså en identifikation av en likartad person, vilket också leder till att denne inte upplever samma nivå av fördomar och diskriminering som andra med mörkare hudfärg. Respondenter från Chile och Grekland hade i större omfattning upplevt diskriminering, vilket då kan ha försvårat ackulturationsprocessen bland samtliga, även om detta inte lett till fullständig marginalisering.

Tillika kan ett av fynden utgöras av de språkmässiga faktorerna i relation till integration, då tidigare studier visat att språket utgör en stor del av processen av integration och anpassning till den nya kulturen, dels för att undvika problematiska sociala situationer och dels för att underlätta kommunikationen med den nya värdkulturen. I relation till språket kan slutligen ett beaktansvärt fynd vara de ifrån samhället höga kravens inverkan på marginaliserade individer. Då studiens resultat antydde på samband mellan höga krav från samhället på att till exempel lära sig det svenska språket snabbt i relation till marginaliserade individer, kan det utgöra att individen istället upplever förlust av kulturell identitet och således går marginaliseringens väg till mötes.

Sammanfattningsvis pekar resultatet på att subjektiva psykosociala upplevelser skiljer sig åt hos integrerade och marginaliserade immigranter i Sverige, då samband mellan olika psykosociala upplevelser noterats mellan de som svarade mer åt det marginaliserade hållet medan liknande samband ej noterades mellan samma psykosociala faktorer och de integrerade individerna (Berry, 1997; Sam & Berry, 2010; Tummala-Narra, 2014).

Framtida Forskning

Då såväl tidigare forskning och den nu genomförda studien visar på komplexiteten när det gäller att förflytta sig från en kulturell kontext till en annan och på ackulturationsprocessens flera dimensioner, bör fler studier inom området bedrivas även i det svenska samhället för att undersöka såväl assimilation som separation utan att förglömma integrationens och marginaliseringens svåröverskådliga process. Detta för att uppnå en mer valid kunskapsnivå och säkerställa framtidens immigranternas välmående i relation till det svenska samhällets nivå av solidaritet och medmännisklighet. Det anses följaktligen betydelsefullt att undersöka olika aspekter av migration i dagens Sverige.

Framtida forskning skulle tillika kunna undersöka frågan om begreppet colorism som orsak till diskriminering, då detta begrepp framträdde tydligt i den genomförda studien. Det skulle således vara av vikt att undersöka colorismens inverkan och dess uppkomst i det svenska samhället närmare.

Referenser

- Arnstberg, K-O., & Sandelin, G. (2013). *Invandring och mörkläggning: en saklig rapport från en förryckt tid*. Skärholmen: Debattförlaget.
- Berry, J. W., Kim, U., Power, S, Young, M., & Bujaki, M. (1989). Acculturation attitudes in plural societies. *Journal of Applied Psychology: An International Review*, 38(2), 185-206.
- Berry, J. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation. *International Association of Applied Psychology*, 46(1), 5-68.
- Brace, N., Kemp, R., & Snelgar, R. (2012). *SPSS for Psychologists*. New York: Palgrave Macmillan.
- Borg, E., & Westerlund, J. (2012). *Statistik för beteendevetare*. Stockholm: Liber AB.
- Case, A.D., & Hunter, C.D. (2012). Counterspaces: A Unit of Analysis for Understanding the Role of Settings in Marginalized Individuals' Adaptive Responses to Oppression. *American Journal of Community Psychology*, 50 (1-2), 257-270.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. Johannesburg: TPB.
- Dona, G., & Berry, J. W. (1994). Acculturation attitudes and acculturative stress of central American refugees. *International Journal of Psychology*, 29, 57-70.
- Ejlertsson. (2011). *Enkäten i praktiken- en handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Eliasson, A. (2012). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.
- Khawaja, N.G., Moiscu, O., & Ramirez, E. (2014). Developing an Acculturation and Resilience Scale for Use with Culturally and Linguistically Diverse Populations. *The Australian Psychological Society*, 49 (3), 171-180.
- Migrationsverket. (2014). Beviljade uppehållstillstånd 1980-2013. Hämtad 2014-12-17, från <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Oversikter-och-statistik/fran-tidigare-ar.html>.
- Ramdhoney, K., & Bhowon, U. (2012). Acculturation Strategies, Personality Traits and Acculturation Stress: A Study of First Generation Immigrants from Transnational Marital Context. *Psychology and Developing Societies*, 24 (2), 125-143.
- Redfield, R., Linton, R., & Herskovits. M. (1936). Memorandum on the study of acculturation. *American Anthropologist*. 38. 149-152.
- Rienecker, L., & Jörgensen, P. S. (2014). *Att skriva en bra uppsats*. Lund: Liber.

- Sam, D. L., & Berry, J. (2010). Acculturation: When Individuals and Groups of Different Cultural Backgrounds Meet. *Perspectives on Psychological Science*, 5 (4), 472-481.
- Tummala-Narra, P. (2014). Cultural Identity in the Context of Trauma and Immigration from a Psychoanalytic Perspective, *Psychoanalytic Psychology*, 31(3), 396-409.
- Vazquez, Luis A. (2014). Integration of multicultural and psychoanalytic concepts: A review of three case examples with women of color. *Psychoanalytic psychology*, 31 (3), 435-448.

Bilagor

Bilaga 1- Information om undersökningen, följebrev

Till dig som är född i Chile, Grekland eller Polen och som nu bor i Sverige.

Hej,

Vi är två studenter vid Samhällsvetarprogrammet för Lärande, Utveckling och Kommunikation vid Blekinge Tekniska Högskola. Vårt examensarbete i psykologi handlar om att undersöka immigranternas situation i Sverige.

Med anledning av detta skickar vi nu en enkät med frågor om Dina upplevelser i Sverige. Enkäten består av 2 sidor med sammanlagt 27 frågor och dessa kommer att ta cirka 10 minuter att besvara.

Det är helt frivilligt att svara på frågorna, men vi skulle vara jättetacksamma om du tog dig tid att dela med dig av dina upplevelser.

Du kommer att vara helt anonym och dina svar kommer enbart att användas i den här undersökningen.

Om du har några problem med frågorna eller vill veta mer är du välkommen att kontakta oss. Det gäller även om du vill ta del av vår studie efteråt.

Tack på förhand att du deltar i vår undersökning.

Bilaga 2- Enkät till respondenter

Kön

(Är du man eller kvinna?)

- Man
- Kvinna

Hur gammal är du?

(Skriv din ålder)

Var kommer du ifrån?

(Skriv vilket land du flyttade ifrån)

- Chile
- Grekland
- Polen

När flyttade du till Sverige?

(Skriv vilket år du kom till Sverige)

Var i Sverige bor du?

(Skriv vilket län, vilken stad eller kommun du bor i)

Har du gått någon kurs eller utbildning i svenska?

(till exempel: SFI- Svenska För Invandrare eller något annat).

- ja
- nej
- vet ej/vill ej svara

Har du någon utbildning från ditt hemland?

(Svara ja eller nej och skriv vilken utbildning, till exempel en läkarutbildning, kockutbildning eller snickarutbildning)

Har du gått någon utbildning i Sverige?

(Svara ja eller nej och skriv vilken utbildning, till exempel en läkarutbildning, kockutbildning eller snickarutbildning)

Nuvarande sysselsättning?

(Ange om du studerar, är arbetslös eller sjukskriven. Det går bra att välja flera alternativ, till exempel om du både studerar och arbetar)

- Studerande
- Arbetande
- Sjukskriven
- Arbetslös
- Vet ej/vill ej svara

Är du singel (ensam) eller i ett förhållande?

(Välj det alternativ som passar dig bäst)

- Singel
- Sambo
- Gift
- Vet ej/vill ej svara

Om du svarade gift eller sambo på förra frågan, vilken nationalitet har din partner?

(Skriv vilket land din partner kommer ifrån. Du som är singel behöver inte svara på den här frågan)

Varför flyttade du till Sverige?

(Skriv om du till exempel flyttade till Sverige för att arbeta, gifta dig eller på grund av något annat skäl)

Har du blivit diskriminerad i Sverige?

- ja
- nej

Följande frågor ska du besvara på en skala från 1-5.

- 1 Betyder att du inte alls håller med om det som står
- 2 Håller delvis inte med
- 3 Vet inte
- 4 Håller delvis med
- 5 Betyder att du verkligen håller med om det som står.

Jag gillar svensk mat lika mycket som jag gillar mat från mitt hemland

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag gillar svenska traditioner lika mycket som jag gillar traditioner från mitt hemland

(med svenska traditioner menas till exempel midsommarfirandet)

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag har vänner från både mitt hemland och från Sverige

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag tycker att det är okej att någon från mitt hemland gifter sig med en svensk

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag vill behålla min egen kultur samtidigt som jag vill bli en del av den svenska kulturen

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag tycker att det är viktigt att lära mig svenska samtidigt som jag behåller mitt eget språk

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag känner mig accepterad av både svenskar och folk från mitt hemland

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag har svårt att uttrycka mig på både svenska och på mitt eget språk

(ordet uttrycka betyder att man har svårt att berätta hur eller vad man känner)

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag tycker inte att det är viktigt att följa varken nyheter från Sverige eller mitt hemland

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Ibland känner jag mig inte accepterad varken av folk från mitt hemland eller folk från Sverige

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag tycker att både folk från mitt hemland och folk från Sverige har svårt att förstå vad jag säger

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Ibland känner jag stor press från det svenska samhället
(till exempel att man måste lära sig det svenska språket snabbt)

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med

Jag känner inte mig som varken svensk eller invandrare

1 2 3 4 5

Håller inte alls med   Håller verkligen med